

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

De Regenboog

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **Basisschool de Regenboog te Tilburg**

Bestuur: Stichting Tangent

Datum bezoek: 17-11-2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Ina Latuputty

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat de mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methodegebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Petra Smit (directeur), Irene Smeltz (adjunct-directeur), Linda Spapens (intern begeleider), Nienke Meij (leerkracht groep 1/2, onderbouwcoördinator, MR-lid), Wendy Kesting (consulent), Jamila Akatouch (ouder).
- observaties bij enkele lessen: groep 1/2, groep 3 en groep 7.
- een teamgesprek - aanwezig waren: het merendeel van het schoolteam.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

De Regenboog is een basisschool in Tilburg Noord met 196 leerlingen (telling op 1 oktober 2015). De Regenboog is een school van de Stichting Tangent die 16 basisscholen en 3 peuterspeelzalen in Tilburg, Berkel-Enschot, Udenhout, Goirle en Gilze-Rijen bestuurt.

Basisschool de Regenboog is een brede school en bevindt zich in de wijk Stokhasselt, het meest westelijke deel van Tilburg-Noord.

De school wordt omringd door eengezinswoningen en flatgebouwen. De populatie van de school is multicultureel van samenstelling. Vanaf schooljaar 2011-2012 is de Regenboog gehuisvest in een nieuwe multifunctionele accommodatie MFA De Dirigent, tezamen met de islamitische basisschool Aboe el-Chayr, Kinderstad en GGD-JGZ en IMW en KDV Tjill.

Men profileert zich nadrukkelijk op het begrip 'ÉÉN', wat staat voor Wereldschool en gelijke behandeling. Dit richt zich op 6 discriminatiegronden: afkomst, sekse, seksuele voorkeur, geloof, leeftijd en handicap of chronische ziekte.

Het team van de Regenboog hanteert de volgende uitgangspunten:

- Uit ieder kind halen wat erin zit.
- Respect en zorgen voor elkaar.

De school verzorgt het onderwijs aan de hand van het jaargroepensysteem.

Er is een directieteam bestaande uit een directeur en een adjunct-directeur. Verder zijn er twee bouwcoördinatoren en een intern begeleider.

De leerlingen zijn verdeeld over negen groepen. De drie kleutergroepen bevatten jongste en oudste kleuters. De overige groepen zijn jaargroepen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☒ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Regenboog weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

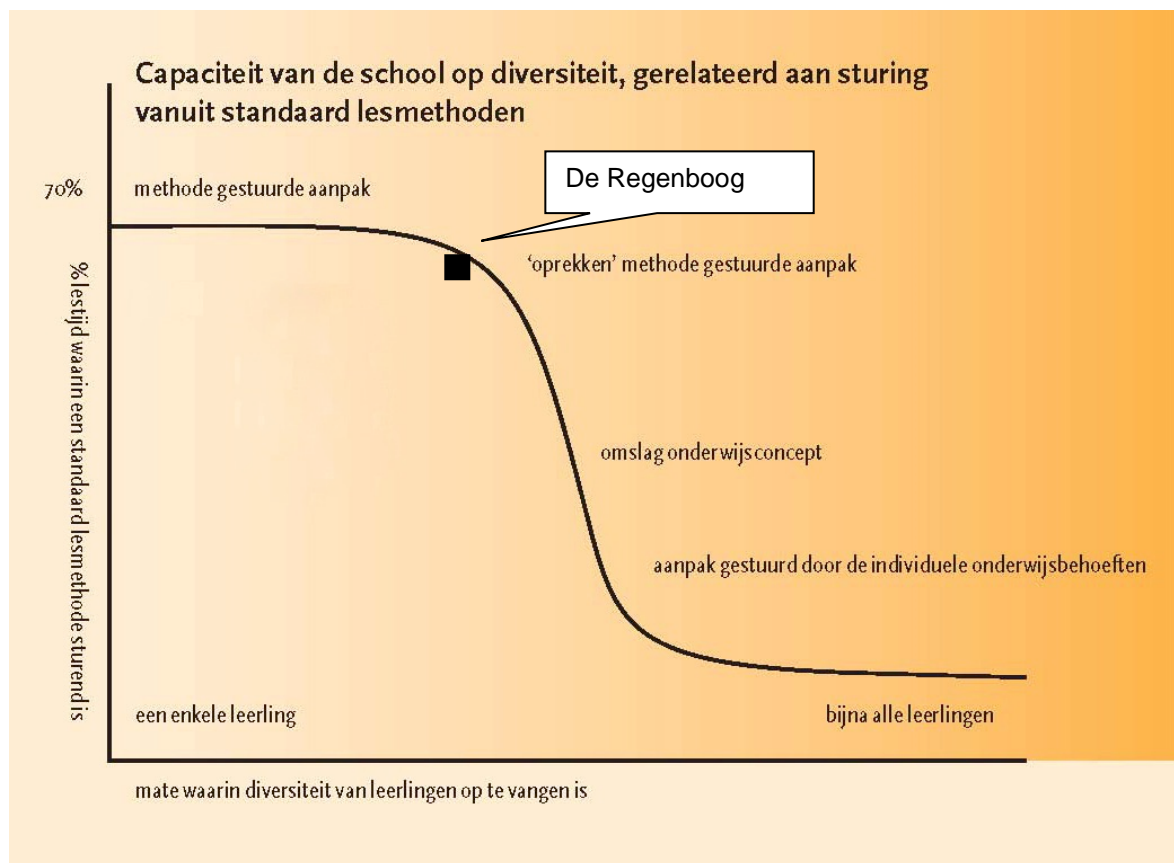
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Regenboog bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

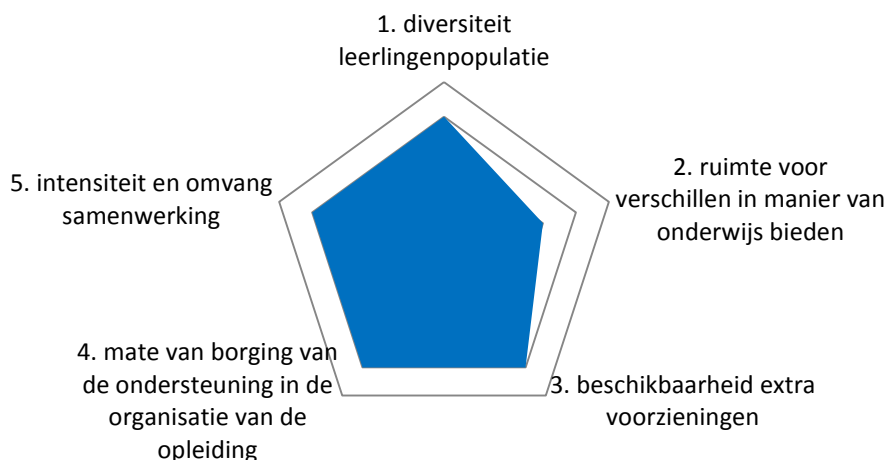
- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☒ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Regenboog te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De school is een afspiegeling van de wijk. Het opleidingsniveau van ouders is homogeen waarbij lage en midden opleidingsniveaus domineren. Op 1 oktober 2015 heeft totaal 34,7% van de leerlingen een gewicht. De culturele en taalachtergrond verschilt veel van elkaar. De ouders zijn afkomstig uit verschillende landen van Europa, Afrika, en Midden-Azië. Omdat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, spreken zij veelal hun moedertaal. Kinderen onderling spreken thuis wel Nederlands. Naar schatting van de geïnterviewde medewerkers is het niveau van leren over het geheel van de school gemiddeld. Onder invloed van de culturele achtergronden van leerlingen zijn de opbrengsten bij taal en lezen vooral in de onderbouw van de school onder gemiddeld. In de groepen 3 en 4 scoren leerlingen bij het technisch lezen soms nog laag. In de volgende leerjaren trekt dit bij. Als kenmerk van de leerlingen wordt genoemd dat ze meer tijd nodig hebben voor inoefening. Het team is van mening dat in de verlengde kleutergroep een betere basis kan worden gecreëerd om verwijzing in een latere groep te voorkomen. De school verwijst weinig leerlingen naar het S(B)O. Wat rekenen betreft liggen de prestaties over de hele lijn rond het gemiddelde. Leerlingen verschillen onderling weinig in leerstijlen. Minder dan 20% van de leerlingen hebben speciale behoeften in het verwerken van informatie en voor

gedrag. De school heeft een stevig veilig en pedagogisch klimaat. Leerkrachten bieden veel structuur, rust en regelmaat waar leerlingen goed bij gedijen. Het team is gericht op samenwerking en afstemming met ouders.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De Regenboog hanteert het leerstofjaarklassensysteem. Er is sprake van een focus op het overdragen van kennis, klassikaal leren, waarbij de leerkracht met gestructureerde opdrachten het leren stuurt. Leerlingen worden op een bepaald basisniveau gebracht. De beoordeling van de prestaties vindt plaats op basis van gelijke normering. Het team kijkt naar de vaardigheids groei als leerlingen buiten het basisniveau vallen. Men probeert leerlingen zoveel mogelijk de minimumdoelen te laten behalen. In de kleutergroepen sluit men meer aan bij het niveau van de leerling. De leerkracht beoordeelt de leerling en het team beoordeelt het onderwijs.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Wanneer het team zich minder laat leiden door de methodesturing, kan meer recht worden gedaan aan de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.
- Het team kan een start maken met leerlingen te betrekken in het onderwijsleerproces voor in eerste instantie één vak aan de hand van kerndoelen.
- Door het voeren van structurele kindgesprekken kan de leerkracht de leerling ondersteunen in zijn/haar eigen leerproces. Visualisatie van de vorderingen geeft leerlingen inzicht in het leerproces. Het praat + tekenblad kan de leerling ondersteunen in het verwoorden van de ondersteuningsbehoeften.
- Het team wil zich gaan richten op 21st Century Skills en een start maken met coöperatieve werkvormen bij de instructie en verwerkingsopdrachten. Het team zou zich kunnen oriënteren bij de collega-school 'De Wichelroede'. De werkvormen worden planmatig vanaf groep 1 ingevoerd en in de volgende jaren tot en met groep 8 steeds uitgebreid met een aantal nieuwe werkvormen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- Extra handen: De school heeft 196 leerlingen en 9 groepen waarmee het gemiddelde aantal leerlingen per groep uitkomt op 21,7.
In de groepen en buiten de handen van de groepsleerkracht heeft de school ongeveer 71 uur extra handen per klas per week, uitgevoerd door onderwijsassistenten. Gemiddeld is dit omgerekend 7,8 uur per week per klas.
Buiten de groepen heeft de school ongeveer 14 uur per week extra ondersteuning, voornamelijk uitgevoerd door de RT-er, een leerkracht, een ouder en een AB-er vanuit cluster 2.
Totaal heeft de school 85 uur extra handen voor de ondersteuning in de school. Gemiddeld is dit omgerekend 9,4 uur per week per klas.
- Ruimtelijke omgeving: De Regenboog is gehuisvest in een nieuwe multifunctionele accommodatie in Tilburg Noord: de Dirigent. Het gebouw wordt gedeeld met een aantal andere organisaties waaronder een Islamitische basisschool. Voor de ruimtelijke omgeving heeft de school extra ruimtes voor didactische begeleiding (een extra lokaal), extra ruimtes voor bewegingsbehoeften (rolstoeltoegankelijkheid, speel-/gymlokaal,) en extra ruimtes voor verzorging/rust (time-out ruimte). De school heeft veel onderwijs- en ondersteuningsmaterialen beschikbaar wat tegenwoordig standaard is op de meeste basisscholen.
- Specialistische expertise op hbo/vwo-niveau is aanwezig voor gedragsproblemen, dyslexie en onderwijsachterstanden andere culturen. Buiten de school is expertise snel toegankelijk.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs: De school werkt regelmatig tot vaak samen met de SMW, BJJ, GGD, politie, leerplicht, VVE, de Brede School, schakelklassen en de gemeentelijke ketenzorg.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Het team is zich ervan bewust dat expertise en leerkrachtvaardigheden bijdraagt aan het beter omgaan met diversiteit. De directie kan de teamleden aanmoedigen zich te scholen middels gecertificeerde expertise. Teamscholing gericht op een geïntegreerde teamaanpak behoort hiertoe ook tot de mogelijkheid.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De school heeft een planmatige aanpak van de extra ondersteuning en hanteert de 1-zorgroute. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijsleerproces van de leerling. Elk jaar bezoekt de leerkracht alle leerlingen thuis. Drie keer per jaar bespreekt de IB-er de vorderingen van de leerlingen met de groepsleerkracht. De aandacht gaat vooral uit naar leerlingen die zeer zwak zijn of zeer goede resultaten behalen of problemen hebben met werkhouding, motorische ontwikkeling, gedrag of sociaal-emotionele ontwikkeling. Indien nodig worden in overleg met ouders maatregelen getroffen m.b.t. leerstof, extra hulp of er wordt een extern onderzoek afgenomen. Daarnaast worden twee keer per jaar de onderwijsresultaten per groep besproken. Aan het eind van het schooljaar is er een warme overdracht aan de hand van de groepsplannen.

De school gebruikt de Cito en methodegebonden toetsen om de didactische voortgang te volgen. In groep 7 wordt de Entreetoets afgenomen en in groep 8 de eindtoets. Voor de sociaal-emotionele voortgang vult de leerkracht twee keer per jaar de Scol in. Leerlingen van groep 6, 7 en 8 vullen de Sociale Vragenlijst in. De NIO wordt gebruikt voor leerlingen met een verwacht uitstroomprofiel LWOO. Extra ondersteuning vindt plaats in de groep met hulp van de onderwijsassistent of door de RT-er buiten de groep. Het team ziet grenzen voor leerlingen met grensoverschrijdend gedrag of leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. Ouders zijn belangrijke partners van de teamleden en wederzijds informeren zij elkaar over hun kind.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Regenboog is samen met de Islamitische basisschool gehuisvest in het multifunctionele accommodatie MFA De Dirigent en werkt nauw samen met de andere organisaties om kinderen en ouders iets extra's te bieden. De school is gelegen in een impulswijk. De Regenboog heeft een groot netwerk. Gezien de doelgroep is intensieve samenwerking met ketenpartners belangrijk. Het doel is kinderen meer kansen bieden, meer uitdagingen creëren en ook meer plezier en veiligheid geven. Overleg vindt plaats op drie platforms, namelijk voor het eigen bestuur, voor Tilburg Noord en voor alle basisscholen binnen Plein013. De Regenboog werkt nauw samen met de Peuterspeelzaal, die net zoals de onderbouw werkt met de VVE methode. Zij organiseren gezamenlijke activiteiten en leerlingen komen op bezoek zowel bij de Regenboog als de PSZ rond een bepaald thema. Een digitaal overdrachtssysteem en een warme overdracht is standaard wanneer leerlingen naar de basisschool gaan. Voor leerlingen die de overstap maken van groep 8 naar het voortgezet onderwijs vindt er een warme overdracht plaats. Na een jaar is er een terugkoppeling richting de basisschool.

De Regenboog verwijst weinig leerlingen naar het S(B)O. Indien nodig kan de school een beroep doen op de expertise van het SBO en SO.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Tijdens het teamgesprek heeft het schoolteam van De Regenboog zich uitgesproken over het draagvlak voor de uitgangspunten van Passend Onderwijs. Het team is zich bewust van het beperkende effect van methodesturing om in te spelen op de diversiteit in de groep. Door te werken met het directe instructiemodel en extra handen in de school tracht het team alle leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen. De methodesturing wordt bewust niet los gelaten, omdat de leerlingen gebaat zijn bij structuur. Buiten school zitten leerlingen veelal in situaties waar structuur ontbreekt. Door klassenverkleining verwacht het team (nog) meer individuele ondersteuning te kunnen geven. Het team is nu al in staat om veel hulp te bieden met onderwijsassistenten en de RT-er. Door de groepsplannen en de huisbezoeken zijn de leerlingen goed in beeld. Ouders worden serieus genomen: zij kennen hun kind het beste. Een goede afstemming en samenwerking met ouders draagt bij aan de positieve ontwikkeling van de leerling. De leerkrachten worden uitgedaagd om met verschillen om te gaan en zij kunnen dit bereiken met meer expertise en leerkrachtvaardigheden. Het team conformeert zich aan de uitspraak: de leerkracht doet er toe. Het team ervaart in de klas grenzen wanneer leerlingen het Nederlands onvoldoende beheersen en leerlingen die grensoverschrijdend gedrag vertonen.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☒	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☒ laag
	☒ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☐	sterk

Toelichting

De school is een afspiegeling van de wijk. De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen is met betrekking tot het opleidingsniveau van ouders homogeen. Lage en midden opleidingsniveaus domineren. Er zijn op de laatste teldatum (1 oktober 2015) 21 leerlingen met een leerlingengewicht van 0,3 en 47 leerlingen met een gewicht van 1,2. Hiermee heeft 34,7% procent van de leerlingen een gewicht.

De school ligt in een impulswijk met veel sociale huurwoningen.

- *thuis taal:*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting

De taalachtergrond van de leerlingen is divers. Soms zijn leerlingen drietaling. De meeste ouders zijn de Nederlandse taal onvoldoende machtig en zij spreken daarom hun moedertaal. De geïnterviewden schatten in dat broers en zussen onderling wel Nederlands spreken. Het consultatiebureau raadt ouders aan de moedertaal te spreken met hun kinderen vanaf de geboorte totdat zij de vierjarige leeftijd bereiken om zo een stevige taalbasis aan te leggen.

- *culturele achtergrond*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting

De culturele achtergrond van de leerlingen verschilt van elkaar. Ouders zijn afkomstig uit Europa, Afrika en Midden-Azië. Een klein aantal ouders is van Nederlandse afkomst en kiest bewust voor De Regenboog.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☒ weinig
☐ matig
☐ sterk

Toelichting

Naar schatting van de geïnterviewde medewerkers is het niveau van leren over het geheel van de school gemiddeld. Onder invloed van de culturele achtergronden van leerlingen liggen de opbrengsten bij taal en lezen vooral in de onderbouw van de school onder het gemiddelde. In de groepen 3 en 4 scoren leerlingen bij het technisch lezen soms nog laag. In de volgende leerjaren trekt dit bij. Als kenmerk van de leerlingen wordt genoemd dat ze meer tijd nodig hebben voor inoefening. Wat rekenen betreft liggen de prestaties over de hele lijn rond het gemiddelde. Voor één leerling is een ontwikkelingsperspectief geschreven en één leerling heeft een eigen leerlijn rekenen. Het aantal verwijzingen naar S(B)O over de afgelopen vier schooljaren is laag. Het aantal zittenblijvers betreft voornamelijk kleuters die in de maanden november/december zijn geboren. De oorzaak is te vinden in de taalachterstand en de grillige ontwikkeling. Het team is van mening dat in de verlengde kleutergroep een betere basis kan worden gecreëerd om verwijzing in een latere groep te voorkomen.

De afgelopen vier jaren was het aantal zittenblijvers en verwijzingen naar het S(B)O als volgt:

<i>schooljaar</i>	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
aantal zittenblijvers ³	6	13	6	10
verwijzingen sbo ⁴	6	2	1	1
verwijzingen so ⁵ cat. 1	1	1	1	0
verwijzingen so cat. 2	0	0	0	0
verwijzingen so cat. 3	0	0	0	0

Vanuit de arrangementen van Plein013 is in de afgelopen twee schooljaren de volgende ondersteuning geboden:

arrangementen Plein013	<i>schooljaar</i> 2014-2015	<i>schooljaar</i> 2015-2016
leerlingen voor wie Taalhulp ingeschakeld	0	0
leerlingen gebruik makend van Taalklas	0	0
leerlingen naar Taalschool verwezen	2	1
leerlingen naar Topklas verwezen	0	0
leerlingen voor wie Steunpunt Hoogbegaafde II ingeschakeld	0	1
leerlingen gebruik makend van Intermezzo	0	0
leerlingen verwezen naar Talentklas	0	0

- *leerstijlen*

³ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen.

⁴ sbo= speciaal basisonderwijs

⁵ so=speciaal onderwijs

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

In de kleutergroepen signaleren de leerkrachten de verschillende leerstijlen en zij zijn in staat in deze behoeften te voorzien, uitgaand van het beredeneerd aanbod. In de andere groepen is al veel in de basishouding van de leerkrachten aanwezig. De leerkrachten differentiëren in leerstijlen als een leerling hiervoor extra ondersteuning nodig heeft.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

- ☒ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40%)

Toelichting

De school zet veel in op herhaling, met name in de bovenbouw, waardoor het geleerde bij de leerlingen beklijft. Alle leerlingen worden zoveel mogelijk met betrekking tot leren bij de groep gehouden. In de klas wordt op drie niveaus gewerkt. Leerlingen kiezen er soms zelf bewust voor de herhalingsinstructie nogmaals te volgen, ook al is dat volgens de leerkracht niet nodig. Leerlingen voelen zich vervolgens competent na de extra instructie in een groepje en met hulp van de leerkracht.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☒ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

Toelichting

De geïnterviewden vertellen dat de school een stevig veilig en pedagogisch klimaat heeft. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen leren. De leerlingen varen wel bij rust en regelmaat. De school hanteert schoolbreed de Gouden Regels. In de klas maken leerlingen hun eigen klassenregels en deze zijn zichtbaar opgehangen. Het team is in hun teamaanpak vooral gericht op preventie van ongewenst gedrag. Er wordt geconstateerd dat er weinig leerlingen met bijzondere gedragsproblemen zijn. Een enkeling heeft begrenzing op gedrag nodig. Daarnaast is er de behoeften aan stimulering tot activiteit en verkrijgen van inzicht in gedrag.

De rust en geboden structuur op gedrag is tijdens de observaties duidelijk merkbaar. Alle leerlingen lopen rustig de school in. De directie en leerkrachten staan in de gang en begroeten hen en de ouders. De leerkrachten maken oprecht contact met de leerlingen en letterlijk krijgen zij een 'aai over de bol'. Tijdens de lessen werken leerlingen individueel of samen op de gang, ook zonder direct toezicht van de leerkracht. Bij de lesbezoeken toonden zij daadwerkelijk een actieve werkhouding.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☒	☐	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☒	☐	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☒	☐	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

toelichting

Er is sprake van een focus op basisvaardigheden en een gestructureerd onderwijsaanbod met veel leerkrachtsturing. De geïnterviewden vertellen dat de leerlingen hier veel baat bij hebben. In de kleutergroepen sluit men meer aan bij het niveau van de leerling. Tegelijkertijd wil men oog houden op de onderwijsbehoeften. Wat betreft het beoordelen van leerlingen kiest men voor CITO. De school is er op gericht de groep op een bepaald basisniveau te brengen. Leerlingen die onder het basisniveau scoren, worden goed gevolgd doordat men kijkt naar de vaardigheidsgroei. Met extra ondersteuning probeert men deze leerlingen zo veel mogelijk de minimumdoelen te laten behalen. Ook volgt de school de vaardigheidsscore van leerlingen die meer in hun mars hebben en die zich op het niveau kunnen blijven ontwikkelen. Het opbrengstgerichte werken wordt gekoppeld aan de 1-zorgroute.

Het team wil zich in de toekomst meer focussen op 21st Century Skills. De eerste stap die men hiertoe wil zetten, is het inzetten van coöperatieve werkvormen bij de instructie en verwerkingsopdrachten.

De school evalueert het onderwijs. De input van ouders en leerlingen worden middels een enquête en de oudervertegenwoordiging in de MR meegenomen. De school stelt zich open op voor ouders en leerlingen.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting

Leerkrachten zijn goed in staat de onderwijsbehoeften van alle leerlingen te signaleren. De klassenbezoeken van de intern begeleider en consulent dragen bij aan het bieden van onderwijsaanbod op maat.

De Regenboog heeft een remedial teacher. De hulp wordt met name ingezet in de groepen 3 tot en met 8, individueel en buiten de groep. De school wil een omslag maken waarbij de RT-er in de groep werkt en beschikbaar is voor meer leerlingen. Twee leerkrachten van de flexibele schil geven extra ondersteuning voor rekenen buiten de groep. Voor de groepen 1, 2 en 3 zijn er twee onderwijsassistenten die ondersteuning in de klas geven, apart van de groep. Groep 1/2 wordt regelmatig gesplitst.

De leerkracht van groep 3 met 29 leerlingen is gebaat bij de ondersteuning van de onderwijsassistent. Deze leerlingen vragen veel aandacht. In mindere mate is er aandacht in de vorm van een geïntegreerde in de groepsaanpak.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting

De geïnterviewden geven aan dat leerkrachten op de hoogte zijn van verschillende leerstijlen en dit integreren in de onderwijsaanpak. Tijdens de observaties in de klassen en op de gang is dit toegepast voor enkele leerstijlen. Alleen in groep 1/2 is tijdens de verwerking een coöperatieve werkvorm toegepast. In alle geobserveerde lessen is vooral ingezet op klassikaal voor-/samen-/nadoen.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De Regenboog heeft 196 leerlingen verdeeld over 9 groepen. Er zijn 3 combinatiegroepen 1/2. Gemiddeld zitten er 21 leerlingen in een klas. De kleinste klas telt 17 en de grootste klas 29 leerlingen. De klassen worden bemand door totaal 20 leerkrachten. Extra ondersteuning wordt geboden door een RT-er, 2 onderwijsassistenten, 2 leerkrachten uit de flexibele schil en een ouder.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%.

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%.

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 30%

Toelichting

De leerkrachten zijn op de hoogte van de kerndoelen en leerlijnen van de eigen groep, de voorgaande en vervolggroep. De leerkrachten wisselen regelmatig van groepen. Leerkrachten signaleren de hulp die de leerling nodig heeft op didactisch gebied, maar zijn soms niet in staat dit te leveren. Met extra handen lukt dit in de regel wel. Er is op de school weinig grensoverschrijdend gedrag. Het is een kleine school. Leerlingen kennen en weten veel van elkaar. De leerkrachten reageren op dezelfde manier, vaak preventief. Er wordt weinig gemopperd over leerlingen, wel worden positieve vaardigheden benoemd. De aanwezige ouder vertelt dat er veel wordt ingestoken op de weerbaarheid. Haar kinderen zijn hierin gegroeid. Het team heeft aandacht voor een positief welbevinden en een veilig klimaat voor alle leerlingen.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting

De leerkrachten zijn gericht op een teamaanpak werkend voor alle leerlingen op zowel didactisch als pedagogisch gebied. De teamaanpak op gedrag is tijdens het schoolbezoek duidelijk merkbaar. De eenduidige regels zijn voor alle leerlingen bekend en zichtbaar. Leerkrachten benaderen leerlingen positief.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☒ soms
- ☐ vaak

Toelichting

Het team zet de lijnen uit als het gaat om de manier van lesgeven. Ouders zijn wel een belangrijke partner voor de school. Zij kennen hun kind het beste en zij kunnen belangrijke informatie aan de leerkrachten geven. In de Brede School is de Ouderkamer gehuisvest onder leiding van een oudercoördinator. Alle instanties binnen de Dirigent maken hier gebruik van. Ouders worden geïnformeerd over verschillende activiteiten rond een thema die zij zelf aandragen of wordt aangeboden door de school. Zo informeert de school de ouders over het onderwijs, bijvoorbeeld wat hun kinderen leren, welke methoden en toetsen de school gebruikt en hoe ouders begeleiding kunnen bieden bij het huiswerk. Vooral de ouders van kinderen in groep 1 tot en met 4 worden goed geïnformeerd. De aanwezige ouder bevestigt dat de school haar serieus neemt en dat veel ouders deze bijeenkomsten bijwonen. Ouders kunnen bij de Ouderkamer ook terecht voor o.a. het lenen van spelletjes en boeken.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Het team heeft de beschikking over de volgende teamexpertise:

naleven van dezelfde visie, aanpak gericht op een veilig klimaat van wederzijds respect, aanpak gericht op rust en structuur waarbij positief gedrag wordt gestimuleerd, hanteren van het Directe Instructiemodel waarbij wordt gewerkt op drie niveaus, hanteren van de 1-zorgroute, maken en uitvoeren van de groepsplannen, partnerschap met ouders.

Er is geen sprake van een schoolbrede teamaanpak voor gedrag volgens een methode op sociaal-emotioneel gebied. Het team heeft door een eenduidige aanpak met behulp van de Gouden regels wel een veilig klimaat binnen de school weten te realiseren.

Alle medewerkers willen werken voor hun doelgroep en zij hebben voor elk kind het hart op de juiste plaats.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- *Extra begeleiding*
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

De school heeft 196 leerlingen en 9 groepen waarmee het gemiddelde aantal leerlingen per groep uitkomt op 21,7. In totaal is er **in** de klas **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht ongeveer 71 uur extra begeleiding per week beschikbaar. Dit is 7,8 uur per week per klas gemiddeld. De uren worden uitgevoerd door de onderwijsassistenten, waarvan 47 uur wordt ingezet in de groepen 1/2 en de resterende uren aan de andere groepen.
 - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de groep zet de school voor de groepen 3 tot en met 8 ongeveer 14 uur per week in, voornamelijk uitgevoerd door de RT-er, een leerkracht, een ouder en een AB-er vanuit cluster 2. De ondersteuning van de leerkracht vervalt wanneer deze leerkracht een vervanging moet doen. Een vakleerkracht gymnastiek geeft les aan alle groepen. De leerkracht is bij deze lessen aanwezig.
 - *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- alternatieve methodes, nl.

Rekenen: Maatwerk, Alles Telt, Vlot, Rekensprint
Taal: computerprogramma woordenschat, computerprogramma 'zin in taal', begrijpend lezen Zuidvallei, computerprogramma digispelling, Spelling in de Lift, Flits 3 leesinterventieprogramma Zuidvallei, Leesbalans, Zelfstandig spellen
Schrijven: Schrijven zonder pen, Lopende letters
- met een lager tempo, veel herhalen, nl. Connect
- die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Kurzweil
- uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. Handleiding voor jezelf

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Doos vol gevoelens, Huis vol gevoelens, Emotions, SOEMO kaarten
- uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. Kinderen met aandacht- en werkhoudingsproblemen, Kaat Timmermans
- het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. Het Kwaliteitsspel

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

- Koptelefoons
- WIG-kussen

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*
 - aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften*
 - ☒ rolstoeltoegankelijkheid
 - ☒ speel-/gymlokaal

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- ☒ time-out ruimte⁶

Toelichting

De Regenboog is gehuisvest in een nieuwe multifunctionele accommodatie in Tilburg Noord: de Dirigent. Het gebouw wordt gedeeld met een aantal andere organisaties waaronder een Islamitische basisschool. De lokalen hebben standaard maten, maar de verkeersruimtes zijn wat ruimer. Hierdoor zijn ook activiteiten van leerlingen buiten het klaslokaal mogelijk. De kleutergroepen zitten op de begane grond en de midden- en bovenbouwgroepen op de eerste verdieping. Er is nog één lokaal vrij. Deze wordt ingezet voor extra ondersteuningsactiviteiten. Het gebouw is rolstoeltoegankelijk, wat betekent dat een invalidentoilet aanwezig is, de gangen en deuren voldoende breed zijn, de toegang drempelloos is en er een lift naar de verdieping beschikbaar is. De lift zit voor de Regenboog op een tamelijk ongunstige plek, waardoor gebruik van de lift nogal wat inspanning kost.

De speelruimte bevat mooie speeltoestellen die gedeeltelijk via Jantje Beton zijn bekostigd. Het is veilig en kinderen kunnen er redelijk spelen. Na schooltijd is het speelplein voor iedereen toegankelijk.

Er is zo nodig een ruimte voor time-out beschikbaar. Er zitten geen fysiotherapie- en logopediepraktijken in het gebouw.

Er is een grote gymzaal en een klein speellokaal binnen het gebouw aanwezig.

⁶ Het kan zijn dat de ruimte nog niet als zodanig is ingericht, maar wel eenvoudig om te vormen.

- *Specialistische expertise op hbo/wo-niveau*

Binnen school	Buitenschools, snel toegankelijk	Expertiseveld
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Visuele beperkingen
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Auditieve beperkingen
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Spraakmoeilijkheden en taalstoornissen
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Verstandelijke beperkingen
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Motorische beperkingen
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Beperkingen door chronische ziektes
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	ADHD en ADD
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Angst- en hechtingsstoornissen
☐ Ja ☒ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Overige psychiatrische aandoeningen
☒ Ja ☐ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Gedragsproblemen
☒ Ja ☐ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Dyslexie
☒ Ja ☐ Nee	☒ Ja ☐ Nee	Onderwijsachterstanden andere culturen

Toelichting

De specialist dyslexie is tevens behandelaar. Het team heeft grote kennis van onderwijsachterstanden van andere culturen.

De vakleerkracht bewegingsonderwijs doet een MRT-screening en kan op basis daarvan een aanbod buiten de schooltijden doen.

De school heeft een aantal specialisten in huis: taalcoördinator, leescoördinator, remedial teacher. Een reken- en een gedragspecialist opleiding is afgerond.

In de onderbouw hebben een aantal leerkrachten scholingen gedaan voor VVE. Zij nemen ook deel aan een VVE-netwerk.

- *Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.*

De Regenboog werkt als brede school intensief samen met een peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en de gemeente. Er is een stuurgroep ingesteld en een coördinator aangewezen.

Periodiek is er een overleg van het interne zorgteam. Aan dit overleg nemen de directie de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster en de schoolverpleegkundige deel. Alle openstaande casussen worden besproken. Daarnaast worden leerlingen besproken die eventueel in aanmerking komen voor hulpverlening. Op aanvraag worden hier ouders voor uitgenodigd. Op het niveau van het samenwerkings-verband is een breed zorgadviesteam ingericht.

Tijdens het interview is gevraagd naar de frequentie van contacten met externe instanties en deze zijn gekwalificeerd als 'nooit', 'soms', 'regelmatig' en 'vaak'. Als er regelmatig of vaak contacten met externe partners zijn kan er ook van worden uitgegaan dat er een korte lijn met deze organisaties bestaat.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				☒
Bureau Jeugdzorg				☒
GGD				☒
GGZ		☒		
MEE		☒		
(Kinder)ziekenhuis	☒			
Revalidatiekliniek		☒		
Justitiële inrichting	☒			
Politie			☒	
KDC	☒			
MKD	☒			
Gemeente, leerplicht			☒	
Gemeente: Brede school			☒	
Gemeente Schakelklassen			☒	
Gemeente Ketenzorg			☒	
Peuterspeelzaal			☒	

Toelichting

De contacten met de gemeente lopen doorgaans via het bestuur, vooral rond de inrichting van het zorgadviesteam, het CJG en de brede school.

MFA De Dirigent kan met recht het hart van de wijk genoemd worden. In samenwerking met beroepskrachten vanuit zorg en welzijn worden verschillende activiteiten aangeboden, waaronder voorlichting, bewegingsprogramma's, programma's voor burgerschap, kunstzinnige vorming en VVE. De Regenboog is aangesloten bij het signaleringssysteem 'Zorg voor jeugd'. In de Brede School Stokhasselt werken de basisscholen Aboe-el-Chayr, de Regenboog, De Lochtenbergh, Kinderstad en verschillende organisaties samen om kinderen en ouders iets extra's te bieden. Zo werken de basisscholen samen met de peuterspeelzalen en de kinderopvang van Kinderstad, maar ook met Contour de Twern, de Jeugdgezondheidszorg GGD, Bibliotheek Midden-Brabant, Centrum Jeugd en Gezin, gebiedsafdeling gemeente Tilburg, Wonen Breburg, Sportbedrijf Tilburg, het Factorium en verschillende kunstenaars. Het doel is kinderen meer kansen bieden, meer uitdagingen creëren en ook meer plezier en veiligheid geven.

Onder de noemer VVE doen kinderen op peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de eerste twee groepen van de basisschool mee aan een VVE-programma. Peuters zijn 3 of 4 dagdelen op de peuterspeelzalen aanwezig en er zijn extra leidsters. Op de basisscholen is er ondersteuning door een onderwijsassistent.

Op de peuterspeelzalen en de basisscholen wordt met een VVE-programma gewerkt en er is een goede samenwerking tussen de leidsters en de leerkrachten. Ouders worden op verschillende momenten en manieren bij de activiteiten betrokken.

Bijzonder is de aanwezigheid van een ouderkamer. De oudercoördinator organiseert thema-ochtenden en ouders kunnen er o.a. terecht voor informatie over Passend Onderwijs, de Cito, logopedie, fysiotherapie, dyslexie en informatie over voeding en gedrag. Ouders kunnen gebruik maken van de computers, educatieve programma's volgen zoals computerles, Nederlandse les en rekenen, ondersteuning krijgen bij het invullen van formulieren en

documenten, er is een jobcoach verbindende schakel en zij kunnen zich opgeven voor workshops, o.a. breien en koken. De vraag van de ouders is leidend. Zij evalueren jaarlijks en de ouders bespreken samen de informatie- en activiteitenbehoeften voor het komende jaar. Tijdens de audit gonst het van de activiteiten binnen het gebouw.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Het eigenaarschap van de extra ondersteuning valt onder de verantwoordelijkheid van de groepsleerkracht. De intern begeleider biedt daarbij ondersteuning, zeker als het gaat om een OPP of een leerling met een eigen leerlijn.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De extra ondersteuning vindt allereerst plaats binnen de groep. De leerkracht past het directe instructiemodel toe en bedient drie leerniveaus. De onderwijsassistent werkt in de groep, waardoor de leerkracht extra handen heeft om een groepje of individuele leerlingen kan ondersteunen. Buiten de groep geeft de RT-er extra hulp. Eén keer per 6 weken ondersteunt een ambulant begeleider cluster 2 een leerling gedurende anderhalf uur. Er wordt een beroep gedaan op de arrangementen die binnen Plein013 zijn gefaciliteerd zoals de Taalschool en Steunpunt Hoogbegaafdheid. Het team kan geen ondersteuning bieden aan leerlingen met grensoverschrijdend gedrag en leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Om vorderingen in ontwikkelingen bij de kinderen vast te kunnen stellen wordt gebruik gemaakt van Cito-toetsen en methodegebonden toetsen. Twee keer per jaar wordt een observatielijst ingevuld voor de sociaal-emotionele ontwikkeling Scol. Leerlingen en leerkrachten van groep 6, 7 en 8 vullen een Sociale Vragenlijst in. In groep 7 wordt de CITO Entreetoets afgenomen en in groep 8 de eindtoets. Voor leerlingen met een verwacht uitstroomprofiel LWOO gebruikt de school het NIO. Voor de kleuters hanteert de school het volgsysteem KIJK. Resultaten op de toetsen en observaties worden vastgelegd in Esis.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Drie keer per jaar bespreekt de intern begeleider de ontwikkeling en de vorderingen van de leerlingen met de groepsleerkracht. Er wordt vooral aandacht besteed aan kinderen met zeer zwakke of zeer goede resultaten en leerlingen die extra aandacht verdienen op het gebied van werkhouding, motorische ontwikkeling, gedrag of sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze bespreking kan aanleiding zijn tot het treffen van maatregelen: aanpassing van de leerstof, extra hulp binnen of buiten de klas, extra aandacht van de leerkracht, gesprek met de ouders of een extern onderzoek door de schoolbegeleidingsdienst. Er is een intern zorgteam met de intern begeleider, schoolverpleegkundige, schoolmaatschappelijk werker en directie.

Twee keer per jaar, in februari en september, worden aan de hand van de scores die op de methodeonafhankelijke toetsen zijn behaald de onderwijsresultaten per groep besproken. Bij evaluaties van het onderwijs d.m.v. de analyse van groepsresultaten spelen naast de IB-er, de taal- en rekencoördinator een belangrijke rol.

Voor de overdracht van groep naar groep vindt een warme overdracht plaats middels een overleg met de vorige groepsleerkracht. Tevens worden de laatste groepsplannen met de daarbij behorende didactisch groepsoverzichten doorgegeven.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De Regenboog hanteert protocollen voor dyslexie, dyscalculie, medisch handelen, voedingsbeleid in verband met de gezonde school, pesten, veiligheid, veiligheid en schorsen en verwijdering. veiligheid.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ouders zijn de partners van de teamleden. Wederzijds informeren zij elkaar over het kind. Bij leerlingen met specifieke problemen wordt, eventueel met experts buiten de school, in constructief overleg gekeken naar de ontwikkelingsmogelijkheden van het kind en dit wordt afgezet tegen de begeleidingsmogelijkheden. De ondersteuning kan betrekking hebben op de thuis- en/of schoolsituatie. Ouders worden via de Ouderkamer geïnformeerd over het onderwijs op school, zoals de methoden en de toetsen. Ouders dragen ook hun inbreng bij voor activiteiten in de Ouderkamer. Jaarlijks hebben zij een evaluatie en zij geven de behoeften aan voor het komende schooljaar met betrekking tot diverse onderwijszaken. De teamleden zijn de professionals, zij bepalen de onderwijsbegeleiding en voeren het uit. De ouders worden vervolgens betrokken bij de evaluatie. Elke leerkracht gaat ieder jaar bij iedere leerling op huisbezoek. Twee keer per jaar krijgen de ouders een uitnodiging voor een 10-minutengesprek.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De Regenboogschool heeft binnen het voedingsgebied en Tilburg Noord veel contact met andere scholen. Een aantal van de basisscholen valt onder hetzelfde bestuur. De directeuren zien elkaar wekelijks. De Islamitische basisschool Aboe el-Chayr, basisschool De Sleutel en basisschool De Vlashof zijn aangesloten bij de wijkstuurgroep. Elke zes weken vindt overleg plaats met de gemeente, onderwijspartners en de professionals van de Toegang. Men organiseert een kwartaallunch die wordt bezocht van wijkagent tot huismeester. De Regenboogschool maakt veel gebruik van haar netwerken. Dit is inherent aan een impulswijk.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Overleg vindt plaats op drie platforms, namelijk voor het eigen bestuur, voor Tilburg Noord en voor alle basisscholen binnen Plein013.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen het eigen schoolbestuur hebben de directeuren regelmatig overleg. Verder zijn er netwerkbijeenkomsten voor taal, rekenen, hoogbegaafdheid en voor de IB-ers.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

De Regenboogschool is tevreden met de samenwerking vanuit Plein013. Zij zijn goed bereikbaar, het aanbod in arrangementen, projecten en voorzieningen is goed en het team is blij met de expertise van de consultants. Binnen Plein013 doet de school haar voordeel m.b.t. de vele netwerkbijeenkomsten tussen IB-ers, directeuren, consultants en de gezamenlijke studiedagen. De school ziet ook verbeterpunten met betrekking tot de zorgplicht. Zo zijn er nog onduidelijke regels en vragen bij bepaalde ingewikkelde casussen. Leerlingen kunnen keer op keer worden verwezen naar een andere school. De school moet hier veel voor regelen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Er is een VVE-coördinator aangesteld vanuit de basisschool. Op de Peuterspeelzaal en de basisscholen werkt men met een doorgaande lijn voor groep 1 tot en met 4 middels de methode VVE. Men moet gecertificeerd zijn om met deze methode te kunnen werken. Zes keer per jaar is er overleg tussen de voor en vroegschool, dat zijn de groepsleerkrachten van de onderbouw, pedagogisch medewerkers, projectmedewerker kind centra en de locatiedirecteuren. Zij organiseren gezamenlijke activiteiten en leerlingen komen op bezoek zowel bij de Regenboog als de PSZ rond een bepaald thema. Een digitaal overdrachtssysteem en een warme overdracht is standaard wanneer leerlingen naar de basisschool gaan.

Voor leerlingen die uitstromen naar het voortgezet onderwijs werkt de school samen met de organisatie POVO-013. Zij houdt zich met name bezig met afspraken die betrekking hebben op de overstap naar het voortgezet onderwijs. Aan het begin van het schooljaar worden bijeenkomsten georganiseerd voor leerlingen van groep 8 en hun ouders. Op een informatieavond presenteren de

VO-scholen zich. Er vindt een warme overdracht plaats tussen de beide scholen. Na een jaar is er een terugkoppeling richting de basisschool.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Tilburg Noord telt één SBO-school. De Regenboog verwijst weinig leerlingen naar het S(B)O. Indien nodig kan de school een beroep doen op de expertise van het SBO en SO.

Opbrengsten van het teamgesprek

Er is een teamgesprek gevoerd aan de hand van stellingen. Deze zijn bewust ambigu geformuleerd om de discussie op te roepen. Collega's hebben op persoonlijke titel hun mening gegeven en deze uitlatingen hoeven niet automatisch overeen te stemmen met het schoolbeleid. In het volgende overzicht is de weging van de argumenten op basis van consensus door de aanwezige collega's weergegeven. De eerste vijf gearceerde stellingen zijn voor het team de sterkste en/of belangrijkste argumenten die een rol spelen rond de realisering van Passend Onderwijs.

Rangorde	Team De Regenboog
<p>Sterk argument</p> <p>Zwak argument</p>	5. De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden.
	11. Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger.
	7. Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij 'buitenbeentjes'.
	6. Liever klassenverkleining dan extra handen.
	9. Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas.
	4. Door Passend Onderwijs krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.
	8. Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is.
	10. Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties.
	2. Ik merk niet zoveel van Passend Onderwijs.
	3. Veel 'zorg'leerlingen op een school schrikt ouders af – dat is geen goede PR.
	12. Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten.
	1. De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug.

Afsluitende opmerkingen:

De wijkaanpak van alle organisaties is gebaseerd op een gezamenlijke pedagogische visie wat zich uit in de Gouden Regels. Alle partners kunnen zich hierin vinden. De Gouden Regels worden gedrukt op posterformaat en deze zullen zichtbaar in de wijk hangen met de intentie de regels na te leven en elkaar er zo nodig op aan te spreken.

De Regenboogschool is een organisatie in beweging en heeft een team met ambities. Men wil zich blijvend scholen en de expertise uitbreiden, bijvoorbeeld op het gebied van hoogbegaafdheid. Verder is het team om het behaalde schoolniveau vast te houden en te verbeteren, steeds uit te gaan van een positieve kijk op leerlingen en het onderwijsaanbod op hen afstemmen. In de nabije toekomst wil men zich richten op de voorziening 'Taalschool' met het oog op de komst van Syrische vluchtelingen. Het team wil zich meer profileren in de wijk en uitdragen dat zij trots is op De Regenboog.

De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun

specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Of een dergelijke groei wenselijk is, is vanzelfsprekend afhankelijk van de opvattingen van de school, haar schoolbestuur en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaakt.

De Regenboog toont zich net als de andere scholen van het samenwerkingsverband een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Hopelijk ondersteunt dit rapport het team bij deze discussie.

Met dank voor de prettige ontvangst,

Ina Latuputty
(auditor)